

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland**Datum ingekomen vragen** : 21 juni 2018**Datum GS-besluit:** : 17 juli 2018**Vragen nr. 75**Vragen van de heer drs. **M.R.F. Wieseahn** (VVD) over geothermie

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 juni 2018 door het lid van Provinciale Staten, de heer drs. **M.R.F. Wieseahn** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Werken aan een CO₂ arme economie waarbij energieonafhankelijkheid, leefbaarheid en vernieuwend ondernemerschap bevorderd worden is voor de VVD belangrijk. Om, met het oog op de internationaal gemaakte klimaatafspraken, onze doelen te halen – 49% CO₂ reductie in 2030 – moeten we verschillende kansrijke technieken inzetten. Naast provinciale inzet op onder andere zonne-energie, biovergassingsinstallaties en energiebesparing, steunt de VVD dan ook van harte de doorontwikkeling van geothermie als nieuwe energiebron. Daarbij is het ons inziens belangrijk zorgvuldigheid wel vóór snelheid te laten gaan.

Uit een artikel¹ gepubliceerd door het VEMW² van 7 mei 2018 blijkt dat kennis over de risico's van geothermie³ op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu mogelijk nog tekortschiet. Het Staatstoezicht op de Mijnen laat daarom onderzoek doen naar de risico's waarvan de resultaten begin 2019 worden verwacht. De eerste proefboringen naar ultradiepe geothermie vinden naar verwachting dan vanaf 2021 plaats.

Ook in Noord-Holland zijn er inmiddels geothermieputten in werking. Wij maken uit uw brief over 'Advies winningsvergunning aardwarmte Middenmeer' van 27 maart 2018 op dat ook de provincie inziets dat, verbonden aan de winning van aardwarmte en ook aan de proefboringen daaraan voorafgaand, niet alle potentiële consequenties van die activiteit in beeld zijn.

¹ <https://www.vemw.nl/Nieuwsoverzicht/2018-05-07-geothermie-ultradiep-risico.aspx>

² Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW), kenniscentrum en belangenbehartiger voor zakelijke elektriciteit-gas- en waterafnemers in Nederland

³ Geothermie of aardwarmte is energie in de vorm van warmte die gewonnen kan worden uit dieper in aardlagen gelegen warmtereservoirs. Bij winning op grotere diepte (>2 km) en hogere temperatuur wordt veelal gesproken over geothermie.

Tegelijkertijd is geothermie een zeer kansrijke methode om grootschalig duurzame energie op te wekken.

De VVD hecht eraan dat de Staten goed worden geïnformeerd over de status van de geothermieprojecten in onze provincie en de kansen en risico's die daarbij horen. Daarom heeft de VVD de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Is het juist dat er in de Provincie Noord-Holland momenteel twee bronnen energie produceren d.m.v. aardwarmte, te weten Floricultura (tuinbouwgebied Heemskerkerbinnenduin te Heemskerk) en Agriport/ECW (Agriport A7 te Middenmeer)? Zo nee, waar nog meer?

Antwoord 1:

Dit is niet juist. Op dit moment zijn er vier actieve bronnen (doubletten) in Noord-Holland: één bij Floricultura in Heemskerk en drie bij Agriport A7 (Middenmeer 1 t/m 3). Daarnaast zijn er twee doubletten in voorbereiding bij Andijk (zie ook onderstaande afbeelding).

Vraag 2:

Voor welke andere locaties in Noord-Holland zijn er vergunningen aangevraagd en/of vergund of zijn er plannen m.b.t. geothermie bekend?

Antwoord 2:

Naast bovengenoemde doubletten (waarbij het om winningsvergunningen gaat) zijn er opsporingsvergunningen aangevraagd voor Alkmaar, Den Helder, Haarlem, Middenmeer 4, Midwoud/Hoorn, Noord-Holland Noord en Velsen. Ook zijn er projecten in voorbereiding bij de Greenport Aalsmeer en in Diemen/Almere. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en TNO houden een website bij met alle vergunningen en vergunningaanvragen onder de Mijnbouwwet (zie: www.nlog.nl).

Vraag 3:

Hoe interpreteren Gedeputeerde Staten het voornemen van SodM om onderzoek te doen naar de risico's van geothermie in Nederland?

Antwoord 3:

Wij hebben kennis genomen van de 'Staat van de Sector Geothermie' die het SodM in juli 2017 heeft gepubliceerd (zie: <https://www.sodm.nl/onderwerpen/aardwarmte/documenten/rapporten/2017/07/13/staat-van-de-sector-geothermie>). Wij onderschrijven de aanbeveling dat geothermie alleen dient te worden toegestaan in gebieden waar dit veilig kan. Onderzoek zal deel uitmaken van het pakket aan maatregelen ter versterking van de sector.

Vraag 4:

Zijn Gedeputeerde Staten van mening dat de risico's op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu in Noord-Holland op dit moment voldoende kunnen worden ingeschat om vergunningen te verlenen? Waarom?

Antwoord 4:

Wij zijn van mening dat dit belangrijke onderwerpen zijn. Echter, het Rijk is bevoegd gezag voor vergunningen onder de Mijnbouwwet. Bij de vergunningverlening toetst het Rijk ook op de risico's die de winning van aardwarmte met zich meebrengt. In haar advisering aan het Rijk vraagt de provincie nadrukkelijk aandacht voor deze risico's en pleit zij ervoor de omgeving reeds in een vroegtijdig stadium te betrekken. Voor specifieke vragen over deze punten verwijzen wij u door naar het Rijk.

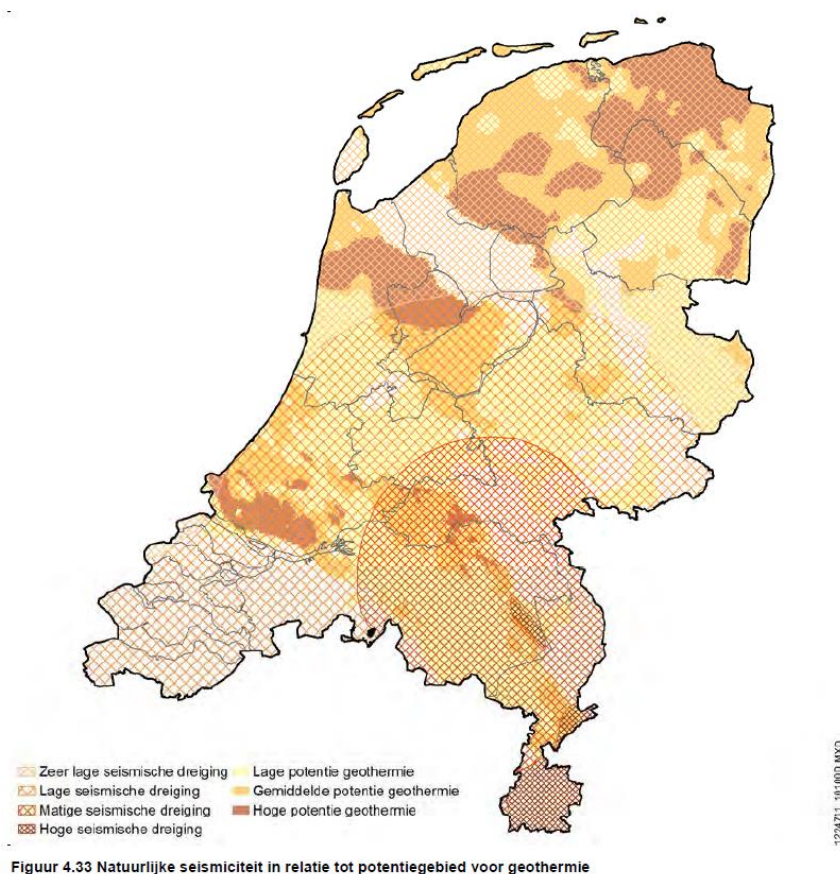
Vraag 5:

U schrijft in uw brief dat het risico op bodembeweging zo klein mogelijk moet worden gehouden. Is er reden aan te nemen dat risico er is?

Antwoord 5:

Wij kunnen nooit verklaren dat er geen risico's zijn, aangezien activiteiten in de (diepe) ondergrond altijd een bepaald risico met zich meebrengen. In het Milieueffectrapport Structuurvisie Ondergrond (STRONG)⁴ is de onderstaande kaart met betrekking tot de bevingsgevoeligheid opgenomen. Uit de afbeelding blijkt dat de bevingsrisico's in Noord-Holland in algemene zin laag tot matig zijn. Bij vergunningaanvragen wordt gericht onderzoek gedaan naar de betreffende locatie. Tot nu toe heeft dit geen opvallende resultaten opgeleverd. Ook zijn er in Noord-Holland geen gevallen bekend van bodembeweging als gevolg van aardwarmtewinning.

⁴ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/11/milieueffectrapport-structuurvisie-ondergrond-strong>, pagina 139.

Figuur 4.33 Natuurlijke seismiciteit in relatie tot potentiegebied voor geothermie

Vraag 6:

In de Kaderbrief 2017 heeft de Provincie Noord-Holland 2,5 miljoen euro gereserveerd voor geothermie en warmte-netten. Waar zijn deze middelen tot heden aan besteed? Graag een overzicht.

Antwoord 6:

Tot nu toe is een klein gedeelte van het bedrag (< € 50.000,-) besteed aan de inhuur van een kwartiermaker. De ambitie is echter om nog dit jaar een overeenkomst met het Rijk te sluiten voor een onderzoeksprogramma naar de ondergrond van de Metropoolregio Amsterdam, aangezien hierover relatief weinig bekend is. Dergelijk seismisch onderzoek is kostbaar. Hoe hoog de kosten exact zullen uitvallen, is pas bekend na de aanbesteding van het onderzoek.

Vraag 7:

Hoeveel kan geothermie op termijn bijdragen aan het vergroten van het aandeel duurzaam geproduceerde energie in Noord-Holland?

Antwoord 7:

Onlangs is er het 'Masterplan aardwarmte' gepubliceerd waarin de ambities van het Rijk verder zijn uitgewerkt (zie: <https://www.ebn.nl/publicatie/het-masterplan-aardwarmte-nederland/>). Daarin wordt een pad geschetst waarin de productie van aardwarmte groeit van de huidige 3 petajoule aan aardwarmte per jaar naar 50 petajoule in 2030 en 200 petajoule in 2050. In 2050

zou geothermie daarmee 23% van de totale warmteproductie vertegenwoordigen. Voor de provincie Noord-Holland gaan we uit van een vergelijkbaar percentage.

Vraag 8:

Is de Provincie Noord-Holland betrokken in het onderzoek van Nuon/Vattenfall samen met enkele gemeentes en provincies naar de mogelijkheden van geothermie als duurzame warmtebron?

Antwoord 8:

Nee.

Vraag 9:

Bent u van mening dat nader onderzoek naar geothermie in Noord-Holland wenselijk is, aansluitend op het rapport uit 2008 van de Provincie Noord-Holland en Grontmij⁵?

Antwoord 9:

Wij vinden het zeker wenselijk dat er nader onderzoek wordt gedaan naar geothermie. In eerste instantie zal de focus liggen op de Metropoolregio Amsterdam (MRA), aangezien in dat gebied (i.t.t. het noorden van de provincie) weinig bekend is over de ondergrond. Maar ook in de andere gebieden zal er, ter voorbereiding op de winning van aardwarmte, onderzoek nodig zijn. Wij zullen hierin het voortouw nemen en, in samenwerking met relevante partijen, inzetten op het ontwikkelen van aardwarmteprojecten door middel van kennisontwikkeling, kennisdeling en een gecoördineerde aanpak.

⁵ 'Geothermie in Noord-Holland - Inventarisatie van locaties voor toepassing van geothermische energie', Provincie Noord-Holland en Grontmij Nederland bv, De Bilt, 28 augustus 2008